

OAJ och digitala språnget

Digitaliseringen av utbildningen – var står vi nu?
OAJ har utrett saken och ger svar på hur
det digitala språnget ska genomföras.

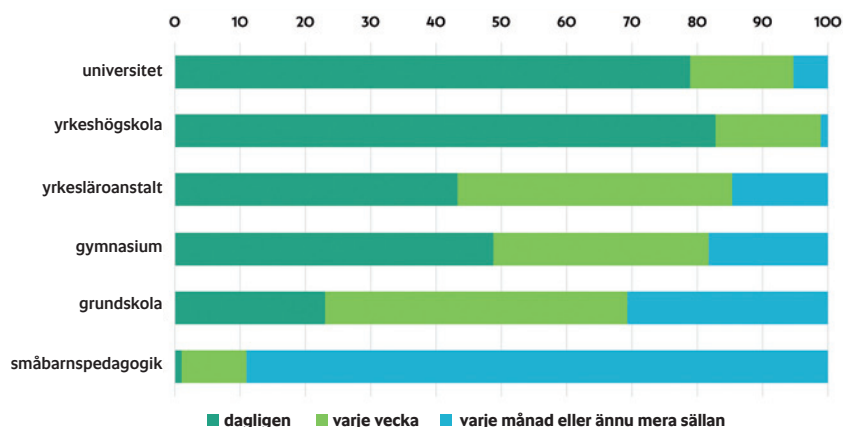
Undervisningssektorns Fackorganisation
Januari 2016

Digitaliseringen går ojämnt framåt inom olika utbildningsstadier

DIGITALISERINGEN av utbildningen framskrider ojämnt. Endast högskolestuderande använder dagligen informations- och kommunikationsteknik (IKT) i studierna. Inom andra stadiets utbildning bara cirka hälften. Särskilt oroväckande är läget inom den grundläggande utbildningen, där endast en femtedel av eleverna dagligen använder IKT och en tredjedel nästan aldrig. Inom småbarnspedagogiken prövar endast en tiondel av barnen regelbundet på IKT.

Hur ofta använder elever och studerande IKT? (%)

Fortbildning avgörande för digitala språnget

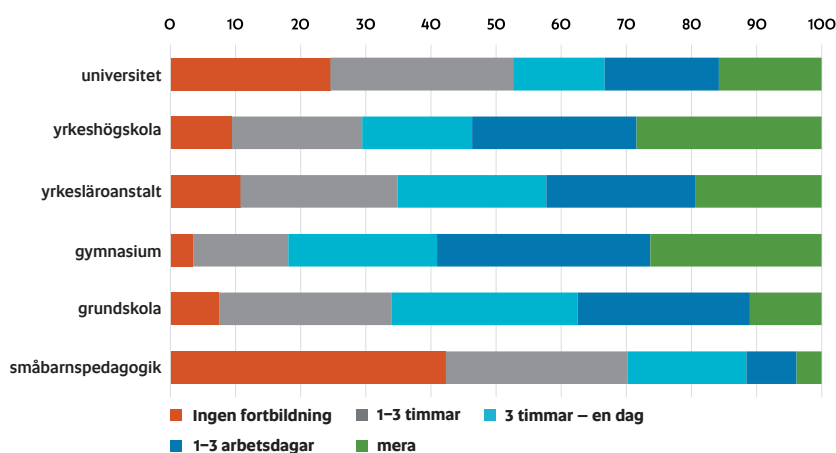
STÖRSTA DELEN av lärarna har fortbildats i IKT, men otillräckligt och med för snävt innehåll. Under de fem senaste åren har lärarna vanligen fått mindre än en IKT-fortbildningsdag. Endast i gymnasier och yrkeshögskolor har över hälften av lärarna fått 1-3 utbildningsdagar eller mera.

Fortbildningen för lärare och chefer har främst omfattat teknisk användning och basprogram. Den pedagogiska delen har varit knapp.

Fortbildning är avgörande. Elever och studerande med fortbildade lärare använder IKT dubbelt så ofta som elever vars lärare saknar fortbildning.

Lärare som har fått fortbildning förhåller sig positivare till digitaliseringen. Det här märks också bland cheferna.

Lärarnas sammanlagda IKT-fortbildning

Fortbildning är avgörande.

Lärare och chefer positivt inställda

LÄRARE OCH chefer är positivt inställda till digitaliseringen – det är inspirerande. Det pedagogiska tänkandet och undervisningsmetoderna förnyas. Lärarna anser att e-läromedel fördjupar inläringen.

Endast 10 procent av lärarna upplever att ökad IKT-användning stör inläringen. Ännu färre upplever att digitaliseringen är skrämmande. Även om man delvis anser att digitaliseringen sker för snabbt, tycker majoriteten av lärarna och cheferna att man borde reagera snabba-

re och kraftigare på digitaliseringen.

Mest går åsikterna isär beträffande effekterna på trivsel och social utveckling. Närmare hälften av lärarna anser att användningen av IKT förbättrar trivseln och stöder den sociala utvecklingen. 13 procent befarar att mobbning och annat störande beteende ökar.

Lärarna är också bekymrade över att ytligt lärande ökar och att fördjupad inläring försämras. Man efterlyser särskilt den pedagogiska delen av IKT.

Digitaliseringen inspirerar, pedagogiken och undervisningsmetoderna förnyas.

Brist på fortbildning bromsar digitala språnget i grundskolan

ETT AV REGERINGENS spetsprojekt är att främja digitaliseringen inom den grundläggande utbildningen. Enligt OAJ:s utredning finns ett stort behov av detta. En del lärare och skolor är långt i digitaliseringen, men som helhet är grundskolan ännu långt från den IKT-nivå som förutsätts i de nya läroplanerna.

40 procent av lärarna i grundskolan har inte en bärbar arbetsdator eller surfplatta av arbetsgivaren.

Hälften av grundskoleleverna använder IKT varje vecka i studierna, en **tredjedel** knapast alls.

Endast hälften av grundskollärarna uppskattar att den egna IKT-beredskapen är bra eller väldigt bra i förhållande till läroplanens mål. **Var femte** lärare anser att det egna kunnandet är svagt.

62 procent av grundskollärarna har fått sammanlagt högst en IKT-fortbildningsdag under de senaste fem åren. **Över 70 procent** av lärarna anser att de har fått för lite fortbildning.

Fortbildningen har främst fokuserat på teknisk användning av apparater och basprogram. **Över hälften** av lärarna i grundskolan saknar utbildning i webbinlärningsmiljöer både vad gäller teknik och pedagogik.

Två av tre lärare anser att det finns för få datorer för eleverna. För det mesta är datorerna tillgängliga mindre än halva undervisningstiden och de ska bokas i förväg.

Hälften av lärarna säger att eleverna använder egna apparater i studierna sällan eller aldrig. Endast en femtedel uppger att skolan har anvisningar för bruk av egna apparater.

Trådlöst nätverk finns i nästan varje skola, men i **40 procent** av skolorna är nätet för långsamt.

OAJ och digitala språnget

1 Nationell styrning

- OAJ föreslår en nationell strategi för IKT-användningen inom undervisningssektorn. Bindande kvalitetskriterier ska finnas för alla utbildningsstadier.

2 Digitalt kunnande

- Inom lärarnas grundutbildning måste det digitala pedagogiska kunnandet tryggas.
- De individuella utbildnings- och utvecklingsplanerna ska trygga att lärarnas och chefernas kunnande kontinuerligt utvecklas.
- Fortbildning ingår i lärarnas arbete. Den ska ordnas på arbetstid.
- Lokalt stöd behövs när lärarnas pedagogiska IKT-användning utvecklas.
 - OAJ föreslår digimentorer för utbildningsanordnarna och digilärare till alla daghem, skolor och läroanstalter.
 - Digimentorererna ska planera och utveckla digitala inlärningssätt. De ska fungera som ambulerande fortbildare och sakkunniga för lärare, chefer och skolor. Digilärarna är läroanstaltens egna lärare som ger pedagogiskt IKT-användarstöd till lärarna.
 - För att dela med sig av kunnande och goda modeller bildas ett nätverk av digimentorer och digilärare i anknytning till Utbildningsstyrelsens utvecklingsnätverk.
- Digitala språnget förutsätter fortbildning för cheferna. De har också rätt till fortbildning.
- Fart på fortbildningen med utbildningssedlar.
 - OAJ föreslår att ministeriet aktiverar utbildningsanordnarna med utbildningssedlar för skolor och lärare. Pengarna ska tas från spetsprojektets finansiering.

3 Tillräckliga digitala verktyg

- Alla lärare behöver en egen bärbar dator eller surfplatta som arbetsgivaren står för.
- Eleverna ska använda så mycket som möjligt egna apparater.
 - Spelregler förutsätts. OAJ föreslår att Utbildningsstyrelsen gör upp modellanvisningar.
- Utbildningsanordnaren måste ansvara för att det finns tillräckligt med digitala verktyg.
- Flera apparater förutsätter mera tekniskt stöd.

4 Kvalitativa läromedel

- Lärarna måste fortsättningsvis ha möjlighet att välja kvalitativa läromedel.

